J. H. Balvert, K. Gerritse, H. Roos, K. van Tilburg, J. de Vos, P. C. J. Warners.

DATA BASE EN ACCOUNTANT

Samsom Uitgeverij, Alphen aan den Rijn, 1977, 96 blz., prijs *f* 19,50.

door Drs. R. A. M. Pruijm R.A.

1. Inleiding

Dit boekje is het rapport van een werkgroep welke op initiatief van een aantal accountantskantoren en de Erasmus-universiteit was gevormd.

De opdracht van de werkgroep was: „het onderzoeken van de toepassing van data-bases, voor zover van belang in het kader van de accountantscontrole.

Het resultaat van het onderzoek is bestemd en moet bruikbaar zijn voor de accountant, met een redelijke mate van kennis op automatiseringsgebied, in zijn controlerende functie".

De werkgroep heeft deze opdracht uitgewerkt tot:

1 het omschrijven van het begrip data-base.
2 het uitwerken van een aantal belangrijke consequenties van de data-base op de interne controle en beveiliging.
3 het formuleren van de gevolgen van de toepassing van een data-base op de accountantscontrole en de hierbij te hanteren controletechnieken.

In de inleiding stelt de werkgroep als een van de voornaamste conclusies dat de materie dermate complex is, dat het onontkoombaar moet worden geacht dat in de nabije toekomst beveiliging van data-bases en de beoordeling van de interne controle in data-base systemen specialistenwerk zal zijn.

Dit is een conclusie waarmee men zich na lezing van het rapport ongetwijfeld zal kunnen verenigen. Dit houdt echter niet in dat de accountant in zijn algemene controlerende functie voorbij kan gaan aan het fenomeen data-base.

2. Inhoud

Het eerste hoofdstuk „introductie tot de data-base" is bedoeld om de accountant met enige mate van kennis op automatiseringsgebied een idee te geven van data-bases en de daarmede samenhangende begrippen.

Uitgaande van de problemen van de conventionele bestandsvormen worden de voornaamste doelstellingen van het data-base idee besproken zoals het voorkomen van doublures bij de gegevensopslag, de optimale toegankelijkheid van de bestanden en het bereiken van een zo groot mogelijke programma-onafhankelijkheid. Eveneens wordt aandacht besteed aan de verschillende soorten gegevensstructuren; een eenvoudig voorbeeld wordt verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 2 behandelt de organisatorische consequenties van de komst van data-bases.

Hier komen o.a. aan de orde: de aanpak van een data-base projekt en de data-base administration functie.

In hoofdstuk 3 wordt uitgebreid aandacht besteed aan de beveiliging van gegevens in een data-base toepassing.

Aan de orde komen onderwerpen als autorisatie, audit trail, tijdigheids-, juistheids- en volledigheidscontrole en de beveiliging (het waarborgen van de juistheid, volledigheid en van het permanent beschikbaar blijven van informatie in bestanden en van de beschikbaarheid van het informatie-verwerkingssysteem gedurende de tijd dat dit noodzakelijk is).

Hoofdstuk 4 behandelt de mogelijke invloed van data-bases op de standaard-controleprogrammatuur.

De bestaande standaard-controleprogrammatuur is veelal niet opgewassen tegen de complexere bestandsvormen die met data-base management systemen kunnen worden gecreëerd.

In dit hoofdstuk wordt een aantal mogelijke oplossingen hiervoor aangegeven.

3. Evaluatie

De leden van de werkgroep zijn er in geslaagd in een beknopte en prettig leesbare vorm een zeer gecompliceerd onderwerp te behandelen.

Om die reden kan ik de lezing van dit rapport aan een ieder aanbevelen die te maken heeft met de accountantscontrole en/of interne controle bij geavanceerde systemen.

De werkgroep heeft met name in de hoofdstukken 1 en 2 goed voldaan aan de gestelde opdrachtformulering.

Met hoofdstuk 3 „beveiliging van gegevens in een data-base toepassing" zal de gemiddelde lezer zich enige inspanning dienen te getroosten om het hiergestelde te kunnen volgen.

Dit wordt met name veroorzaakt door de technisch gecompliceerde materie die hier aan de orde wordt gesteld en het feit dat meerdere auteurs een bijdrage aan dit rapport hebben geleverd.

Hoofdstuk 3 wijkt in deze qua stijl en schrijfwijze wat af van de overige hoofdstukken.

Voor wat betreft hoofdstuk 4 meen ik dat hier wat te veel accent is gelegd op de gevolgen van data-bases voor het gebruik van standaard-programmatuur.

De geformuleerde opdracht had een wijdere strekking n.l. het formuleren van de gevolgen van data-bases op de accountantscontrole.

De werkgroep heeft zich vooral gericht op een van de toe te passen controletechnieken en wel het gebruik van standaard-programmatuur.

4. Samenvatting

De hierboven geplaatste kritische kanttekeningen doen niet af aan mijn oordeel dat de werkgroep een verdienstelijk boek heeft geschreven. Het boekje kan in een beknopte en heldere vorm aan vele accountants en studerenden de gelegenheid bieden zich nader te oriënteren omtrent het verschijnsel „data-base".

Rotterdam, 11 juli 1977